

अधिसूचना

महसूल व वन विभाग,
मादाम कामा मार्ग,
हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२,
दिनांक : २१ मे, २०१३.

भारतीय वन
अधिनियम, १९२७

क्रमांक: एस-३०/०२/२०१३/प्र.क्र.२१/फ-६, ज्याअर्थी तत्कालीन मुंबई शासनाच्या महसूल विभागाने काढलेली शासकीय अधिसूचना, क्रमांक: जी.एन.४३३५/३९(३), दिनांक १ ऑक्टोबर, १९४२ द्वारे, भारतीय वन अधिनियम, १९२७ (१९२७ चा १६) (यात यापुढे ज्याचा निर्देश "उक्त अधिनियम" असा करण्यात आला आहे) याच्या विभिन्न कलमांन्वये वन अधिकाऱ्याने करणे आवश्यक असलेल्या विवक्षित गोष्टी करण्यासाठी विवक्षित अधिकाऱ्यांना नियुक्त करून त्यांना अधिकार प्रदान करण्यात आले होते;

आणि ज्याअर्थी, शासकीय अधिसूचना, महसूल व वन विभाग, क्रमांक.आयएफए-१०६४/७११६८-झेड, दिनांक २२ नोव्हेंबर, १९६६ द्वारे विवक्षित- वन अपराध अभिसंधानाकरिता उक्त अधिनियमाच्या कलम ६८ च्या पोट-कलम (१) अन्वये वनसंरक्षक, विभागीय वन अधिकारी, उप विभागीय वन अधिकारी आणि वनक्षेत्र अधिकारी यांना अधिकार प्रदान करण्यात आले होते.

आणि ज्याअर्थी, सन १९७४ मध्ये विधि संस्थापित असलेले आणि विभिन्न वनीकरणाच्या प्रयोजनांसाठी विवक्षित वन जमीन आपल्या प्रशासकीय नियंत्रणाखाली असलेले महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ मर्यादित (एफ.डी.सी.एम.लि.) यांच्या विवक्षित अधिकाऱ्यांना, शासकीय अधिसूचना, महसूल व वन विभाग, क्रमांक.एफडीसी-११७४/५०३६८-दोन/कार्यासन फ-५, दिनांक ६ ऑगस्ट, १९७५ द्वारे उक्त अधिनियमाअन्वये वन अधिकाऱ्याने जे अधिकार वापरणे आवश्यक आहे, अशा विवक्षित अधिकारांचा वापर करण्यासाठी नियुक्त करण्यात आले होते;

आणि ज्याअर्थी, महाराष्ट्र राज्यासाठी लागू उक्त अधिनियमांच्या कलम ६१ क च्या पोट-कलम (१) च्या प्रयोजनांसाठी, शासकीय अधिसूचना, महसूल व वन विभाग, क्रमांक-टीआरएस-१०८३/९१८८२(दोन)/प्र.क्र.८७/फ-६, दिनांक ३१ मे, १९८५ द्वारे विवक्षित विभागीय वन अधिकारी, उप विभागीय वन अधिकारी, सहायक वनसंरक्षक, संलग्न अधिकारी, आणि काष्ठ निष्कासन (लॉगिंग) अधिकारी यांना प्राधिकृत अधिकारी म्हणून अधिकार प्रदान करण्यात आले होते;

आणि ज्याअर्थी, महाराष्ट्र राज्यासाठी लागू उक्त अधिनियमांच्या कलम ६१ ग च्या प्रयोजनांसाठी शासकीय अधिसूचना, महसूल व वन विभाग, क्रमांक-टीआरएस-२०००/१९८८२(तीन)/प्र.क्र.८७/फ-६, दिनांक ३१ मे, १९८५ द्वारे, प्रादेशिक वनवृत्ताच्या प्रभारी वन संरक्षकास अधिकार प्रदान करण्यात आले होते;

आणि ज्याअर्थी, शासकीय अधिसूचना, महसूल व वन विभाग, क्रमांक-एस-३०/१०/२०००/प्र.क्र.४५६/फ-६, दिनांक २१ एप्रिल, २००१ द्वारे, उक्त अधिनियमाच्या कलम ७२ च्या पोट-कलम (१) अन्वये वापरता येण्यायोग्य असलेले अधिकार विवक्षित वन परिक्षेत्र अधिकाऱ्यांकडे विनिहित करण्यात आले होते आणि तसेच, उक्त अधिनियमाच्या कलम ७२ च्या पोट कलम (१) च्या खंड (क) मधील विनिर्दिष्ट प्रयोजनांसाठी परिमंडळाच्या सर्व प्रभारी वनपालांकडे देखील अधिकार विनिहित करण्यात आले होते;

आणि ज्याअर्थी, वन विभागाच्या संघटनात्मक संरचनेतील बदल आणि त्यानुषंगाने विवक्षित पदांची होणारी श्रेणीवाढ तसेच, वन अधिकाऱ्यांच्या विवक्षित पदांच्या पदनामात झालेला बदल विचारात घेता, उक्त अधिनियमाच्या विभिन्न कलमान्वये वन अधिकाऱ्याने करणे आवश्यक असलेल्या विवक्षित गोष्टी करण्याकरिता वन विभागाच्या अधिकाऱ्यांना नियुक्त करण्यासाठी आणि त्यांना अधिकार प्रदान करण्यासाठी एक नवीन अधिसूचना काढणे इष्ट आहे;

त्याअर्थी, आता, महाराष्ट्र राज्यासाठी लागू भारतीय वन अधिनियम, १९२७ (१९२७ चा १६) च्या कलम २, १७, २१, २५, २६ (१) (ग), २६ (२) (क), २६ (४), ३३ (३), ३८, ४४, ४५, ४६, ४७, ५०, ५२, ५३, ५६, ५७, ६१, ६१ क, ६१ ग, ६३, ६४, ६५, ६६, ६८, ७०, ७२, ७३, ८३ आणि ८५ याद्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा आणि त्याबाबतीत समर्थ करणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून, आणि त्याबाबतीत वेळेवेळी काढलेल्या विद्यमान सर्व उपरोल्लिखित शासकीय अधिसूचनांचे अधिक्रमण करून, महाराष्ट्र शासन याद्वारे, -

(१) पुढील तक्त्यामधील स्तंभ (२) मध्ये नमूद केलेल्या वन विभागातील आणि वन महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ मर्यादित (एफ.डी.सी.एम. लि.) यातील अधिकाऱ्यांना, स्तंभ (३) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या, उक्त अधिनियमाच्या विभिन्न कलमांअन्वये वन अधिकाऱ्याने करणे आवश्यक असलेल्या कोणत्याही गोष्टी करण्यासाठी नियुक्त करीत आहे, -

तक्ता

अ.क्र.	अधिकारी	कलमे
(१)	(२)	(३)
१	मुख्य वनसंरक्षक, वनसंरक्षक, महाव्यवस्थापक. प्रादेशिक व्यवस्थापक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ मर्यादित.	६१ ग, २६ (४) आणि ३३ (३)

२	मुख्य वनसंरक्षक, महाव्यवस्थापक, प्रादेशिक व्यवस्थापक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ मर्यादित, वनसंरक्षक, उप वनसंरक्षक, विभागीय वन अधिकारी, विभागीय व्यवस्थापक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ मर्यादित, स्वतंत्र उप विभागांचे प्रभारी उप विभागीय वन अधिकारी, सहायक वनसंरक्षक, सहायक व्यवस्थापक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ मर्यादित.	२१, २६ (४), ३३ (३), ५३, ५६, ५७, ६५, ६८ आणि ७२.
३	मुख्य वनसंरक्षक, महाव्यवस्थापक, प्रादेशिक व्यवस्थापक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ मर्यादित, वनसंरक्षक, उप वनसंरक्षक, विभागीय वन अधिकारी, विभागीय व्यवस्थापक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ मर्यादित, स्वतंत्र उप विभागांचे प्रभारी उप विभागीय वन अधिकारी.	१७, २५, २६ (१) (ग), ३८, ४६, ४७, ५०, ६१ आणि ८३.
४	उप वनसंरक्षक, विभागीय वन अधिकारी, विभागीय व्यवस्थापक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ मर्यादित, स्वतंत्र उप विभागांचे प्रभारी उप विभागीय वन अधिकारी, सहायक वनसंरक्षक, सहायक व्यवस्थापक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ मर्यादित, काष्ठ निष्कासन (लॉगिंग) अधिकारी, आलापल्ली, गडेगाव, नवेगाव, पुसद आणि वणी.	६१ क (१)
५	विभागीय वन अधिकारी, विभागीय व्यवस्थापक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ मर्यादित.	४४, ५२, ५३, ६१, ६४, ६५, ६८, ७०, ७२, ७९.
६	वन परिक्षेत्र अधिकारी, वन परिक्षेत्र अधिकारी महाराष्ट्र वन विकास महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ मर्यादित.	२६ (४), ३३ (३), ५३, ५६, ५७, ६१ आणि ७२.
७	वनसर्वेक्षक, रेंजर सर्वेक्षक, वनपाल, वनरक्षक (महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ मर्यादित यामधील वनपाल व वनरक्षक यांसह)	७२ (१) (क)
८	मुख्य वनसंरक्षक, महाव्यवस्थापक, प्रादेशिक व्यवस्थापक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ मर्यादित, वनसंरक्षक, उप वनसंरक्षक, विभागीय वन अधिकारी, विभागीय व्यवस्थापक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ मर्यादित, स्वतंत्र उप विभागांचे प्रभारी उप विभागीय वन अधिकारी, सहायक वनसंरक्षक, सहायक व्यवस्थापक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ मर्यादित, वन परिक्षेत्र अधिकारी, वनपाल, वनरक्षक (महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ मर्यादित यामधील वन परिक्षेत्र अधिकारी, वनपाल व वनरक्षक यांसह).	२६ (१) (क), ३४, ४४, ४५, ५२, ६३, ६४, ६६, ७० आणि ७९.

टीका - वरील तरतुदीतील संम (२) मध्ये नमूद केलेल्या अधिकाऱ्यांमध्ये, त्यांना समकक्ष असलेल्या, वन विभागाच्या वन्यजीव शाखेतील अधिकाऱ्यांची समावेश असेल. उदा. मुख्य वनसंरक्षक यांमध्ये मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव) यांचा समावेश आहे.

(२) (अ) उक्त अधिनियमाच्या कलम ८५ च्या पोट-कलम (२) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या प्रश्नावर निर्णय देण्यासाठी सर्व मुख्य वनसंरक्षक, महाव्यवस्थापक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ मर्यादित यांना प्राधिकृत करित आहे.

(ब) उक्त अधिनियमाच्या कलम ८५ च्या पोट-कलम (२) अन्वये प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य आणि व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ मर्यादित यांना अपिलीय प्राधिकारी म्हणून नियुक्त करित आहे;

(३) उक्त अधिनियमाच्या कलम २५ अन्वये राखीव वनातील सार्वजनिक किंवा खाजगी स्ते आणि जलमार्ग बंद करण्याकरिता वन अधिकारी ज्यांच्या पूर्व परवानगीने अधिकारांचा वापर करू शकेल, असा अधिकारी म्हणून जिल्हाधिकाऱ्याला प्राधिकृत करित आहे;

(४) उक्त अधिनियमाची कलमे ५२, ६४ व ६६ यांच्या तरतुदींची आणि मुंबई वन नियम, १९४२ याच्या नियम ८५ ची अंमलबजावणी करण्याकरिता सीमाशुल्क, मोटार वाहन, राज्य उत्पादन शुल्क, सामाजिक वनीकरण आणि आदिवासी विकास विभाग यांमधील सर्व अधिकाऱ्यांना वन अधिकारी म्हणून नेमणूक करित आहे;

(५) (अ) उक्त अधिनियमाच्या आणि मुंबई वन नियम, १९४२ च्या सर्व प्रयोजनांसाठी सर्व जिल्हाधिकारी, सहायक जिल्हाधिकारी आणि उप जिल्हाधिकारी यांना, वेळोवेळी महसूल विभागाच्या व्यवस्थापनाखाली असतील अशा, त्यांच्या संबंधित अधिकार क्षेत्रातील राखीव किंवा संरक्षित वनांच्या बाबतीत वन अधिकारी म्हणून नेमणूक करित आहे;

(ब) उक्त अधिनियमांच्या कलम ६८ च्या पोट-कलम (३) च्या तरतुदींच्या अधीन राहून, वरील खंड (अ) मध्ये नमूद केलेल्या अधिकाऱ्यांना त्यांच्या संबंधित अधिकारक्षेत्रातील राखीव वनाबाबत आणि संरक्षित वनाबाबत उक्त अधिनियमाच्या कलम ६८ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेले अधिकार निहित करित आहे;

(क) सर्व जिल्हाधिकाऱ्यांना त्यांच्या संबंधित अधिकारक्षेत्रातील राखीव वनाबाबत आणि संरक्षित वनाबाबत उक्त अधिनियमाच्या कलम ६१ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेले अधिकार निहित करित आहे;

(६) उक्त अधिनियमाची कलमे ५२, ६४ आणि ६६ प्रयोजनासाठी सर्व मंडळ अधिकारी, तलाठी आणि पोलीस पाटील यांना, वेळोवेळी महसूल विभागाच्या

व्यवस्थापनाखाली असतील अशा, त्यांच्या संबंधित अधिकार क्षेत्रातील वनांच्या बाबतीत वन अधिकारी म्हणून नेमणूक करित आहे;

- (७) पुणे जिल्ह्यातील जी राखीव वन कुरणे, सेना रसद विभागाच्या उपयोगासाठी नेमून देण्यात आली असतील, अशा राखीव वन कुरणांच्या बाबतीत मुख्य सेना रसद अधिकारी, पुणे यास, उक्त अधिनियमाच्या आणि मुंबई वन नियम, १९४२ च्या सर्व प्रयोजनांसाठी वन अधिकारी म्हणून नेमणूक करित आहे;
- (८) पुणे जिल्ह्यातील तृण अधीक्षक, सेना रसद विभाग, पुणे आणि सेना रसद कुरण चौकीदार यांना, उक्त अधिनियमाची कलमे ५२, ६४ व ७० यांच्या प्रयोजनासाठी, त्यांची कर्तव्ये ज्या क्षेत्रापुरती मर्यादित असतील त्या संपूर्ण क्षेत्रासाठी वन अधिकारी म्हणून नेमणूक करित आहे;
- (९) अहमदनगर जिल्ह्यातील जी राखीव वन कुरणे सैन्याच्या रिमाउंट विभागाच्या उपयोगासाठी नेमून देण्यात आली असतील, अशा राखीव वन कुरणांच्या बाबतीत समादेशक अधिकारी, रिमाउंट आगार, अहमदनगर यांस उक्त अधिनियमांच्या आणि मुंबई वन नियम, १९४२ च्या सर्व प्रयोजनांसाठी वन अधिकारी म्हणून नेमणूक करित आहे; आणि
- (१०) अहमदनगर जिल्ह्यातील जी राखीव वन कुरणे सैन्याच्या तृणक्षेत्र विभागाच्या उपयोगासाठी नेमून देण्यात आली असतील, अशा राखीव वन कुरणांच्या बाबतीत व्यवस्थापक, सेना तृणक्षेत्र, अहमदनगर यांस, उक्त अधिनियमाच्या आणि मुंबई वन नियम, १९४२ च्या सर्व प्रयोजनांसाठी वन अधिकारी म्हणून नेमणूक करित आहे.

स्पष्टीकरण :- या अधिसूचनेद्वारे अधिक्रमण करण्यात आलेल्या आणि उक्त अधिनियमाच्या तरतुदीखाली काढलेल्या कोणत्याही अधिसूचनांद्वारे किंवा आदेशांद्वारे प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून कोणत्याही अधिकाऱ्याने केलेल्या कायदेशीर कार्यवाहीच्या परिणामी, जी कोणतीही कार्यवाही सुरु असेल, अशा कोणत्याही कार्यवाहीवर, या अधिसूचनेतील कोणत्याही गोष्टीमुळे बाधा पोहोचणार नाही किंवा ती कार्यवाही संकोच पावणार नाही.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(संजीव गौड)
शासनाचे सह सचिव